

Bakos Tamás grafikus kiállítás-megnyitója

*Egy követ kértem
hogy üzenjek
gyűrűket a víztükörnek
(japán haiku)*

Nem mondhatom, hogy túl sokat tudok Huller Ágostonról. Nem járhattunk együtt iskolába és nem fociztunk ugyanazon a téren. Munkahelyi kollégák sem voltunk és egymás esküvőjére sem mehettünk el. Alig egy évtizedre nyúlik vissza ismeretségünk: közös kiállítások, 5kor csoport lázas készülődések, kiállítás-rendezések, gyors pillantások egymás munkáira. Mindig tudtam, hogy pasztellel, pasztellfestéssel foglalkozik.

Aztán pár napja (az elmúlt szerdán) kirakta képeit lakásának bútoraihoz támasztva. Pasztellképeket. A pasztell átmenet a festészet és a rajz között – írja a lexikon. Lényege, hogy a festékszemcsék kötőanyag nélkül, kizárólag a felület bolyhossága révén tapadnak meg.

Így, első olvasatra méltán gondolnánk, ez nem egy időtálló technika. Ellentmond a festészetéről alkotott markáns elképzeléseinknek. Olaj és ecset, ez a biztos, ez a hallhatatlanságot adó módszer.

És most itt vannak előttem: felhőszerű lágy foltok, derengő tónusok megvillanó vonalakkal és a pergő festékszemcsék, amelyeket mintha csak a képkeret tartana össze, de még arra is rátelepszik. Az ablakon beáramló bágyadt fény szinte összeolvadt, eggyé vált az üveglapok mögé simuló világgal. Egy fotelbe dőlve, bámulva, lassan elnémulva azon tűnődtem, mi végre ez a lebegés? Milyen gyűrűket mozdítanak Guszti képei az élet víztükörén? Hiszen mi másról szólhatna a művészet, ha nem az életről?

Én sem vagyok már ifjú művész és mindezek ellenére nemhogy bölcsebb, de inkább bizonytalanabb, kétkedőbb vagyok, mint valaha. Mi végre történik sok minden emberi létünkben, amelyről pedig biztosan mondható, hogy már sokszor rosszul történt meg? Miért követjük el már évezredek óta újra és újra ugyanazt a hibát? És miért nem látható a helyes út? Takarja el függöny vagy víztükör az ember számára. Nézünk, de látunk is? Mintha tekintetünket visszaverné a víz felszíne, talán csak a víz alól látható az igazság.

Huller Guszti képei első pillantásra elandalítanak, kikapcsolnak, de hamar nyugtalanná válunk. Hiába a pasztellszínek lágy zenéje, a foltok lusta kavargása, egy-egy vonal mint kontrasztos nyelvi elem már önmagában kijózanít. És mindezen túl még gyanúsán sejtet is olyasmit, hogy figura érzettel van dolgunk. És ezáltal még inkább közelébe kerülünk egy olyan gondolatnak, hogy nem konkrétan erről vagy arról, hanem általában az emberről van szó. Vagyis rólunk.

Az ember... mi bolyongunk a kövek között, amelynek határa és a közte vezető út csak sejtethető és átjárója is szűk.

És az ember... a mi váratlan felismeréseink mint maradandó éles gondolattöredékek villannak fel létünk egyhangúságában.

És mindez viszonylag egyszerű nyelvi elemekkel vizualizálódik Huller Ágoston képein.

Nonfigurációnak is mondhatnánk, de itt nem holmi látvány redukciójáról van szó, és nem is a kontrasztok dekoratív játékaról. A téma, amelyben valamilyen emberlényegűség jelentése bujkál, kizárja a bőbeszédű képi elemek vagy a natura használatát. Minden további részlet a kifejezés erejét emésztene, konzumálna. A túlbeszélés kísértésének mellőzéséhez, a lényeglátáshoz pedig élettapasztalat kell.

Tehát a kéz, amely a követ a vízbe dobta alaposan megválogatta a kő formáját. A vízben keletkező gyűrű nagysága, minősége pedig rajtunk, szemlélőkön múlik. A mi emberlényegűségünkön, megélt helyzeteink mélységén. Attól, hogy képesek vagyunk-e a látottakat ún. aktív befogadóként, élményként megélni.

A látott kollekció sok sejtető darabja mellett van egy, amely ostorcsapásként mond ítéletet. Megfejtéséhez lehet, hogy elég csak a képen megjelenő motívumokat sorolni. Az angyali üdvözlés női figurája sötét hegyként rejti (?), óvja (?) talán még meg sem született gyermekét. Kérdő, kételkedő tekintete a fölötté elsuhanó angyalra irányul, akinek nincs arca. A színeiben sem örömteliséget mutató alkotás szorongással tölti el a nézőt. Nehezen kimondható kételyek fogalmazódnak meg egy olyan történésben, amelyet konvencionálisan pozitívnak gondolunk. Nehéz vele azonosulni, szépnek mondani, nagyon kedvelni. Szorongásainkat hozza felszínre, mutatja meg, ugyanakkor segít is túllépni, reménykedni. De ha továbblépünk, újra feloldódhatunk a színes fátylak, füstök atmoszférájában, megkereshetjük bennük saját belső reflexióinkat.

Akkor, szerdán a fotelben üldögélve én is a feloldódás furcsa állapotába kerültem. Saját történetem emlékképei felé sodródtam, majd tekintetem az ablak felé tévedt. A későnyári ellenfényben Guszti figurája úgy rajzolódott ki, mint képeinek váratlan vonalhalmazai. Hallgatott. Felálltam, aztán elbúcsúztunk. A kapuból még utánam intett. Valahogy másképp éreztem magam, mint mielőtt megérkeztem. Valami velem maradt. Valami elkísért, és eljött ide. Talán leraktam.

Budapest, 2013. szeptember 17.